

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«11» 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство
(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

на базі ОКР «Молодший спеціаліст»

Київ - 2019

Розробник: Касьянов Валентин Васильович, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності

Викладач: Сподаренко Віктор Михайлович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 29.08.2019 року №8

Завідувач кафедри (Т.Б.Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

02.09.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) (В.М. Сподаренко)
(підпис)

на 20__ / Робочу програму перевірено
____.____.2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	<i>Фахова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>2/60</i>	
Курс	<i>3</i>	
Семестр	<i>5-6</i>	
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>4</i>	
Обсяг кредитів	<i>2</i>	
Обсяг годин, у тому числі:	<i>30 годин</i>	<i>30 годин</i>
Аудиторні	<i>14 години</i>	<i>14 годин</i>
Модульний контроль	<i>2 годин</i>	<i>2 години</i>
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	<i>14 годин</i>	<i>14 годин</i>
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Камерний ансамбль» – подальший розвиток інструментально-виконавських умінь студентів та вдосконалення навичок оркестрової (ансамблевої) гри.

Основні завдання курсу:

- ознайомлення з історією створення, будовою, способами звуковидобування, технікою гри, виконавськими функціями та різновидами інструментів, що входять до складу оркестру (ансамблю);
- оволодіння навичками гри на одному або кількох музичних інструментах;
- ознайомлення студентів зі специфікою оркестрового (ансамблевого) музикування;
- опанування студентами навичок оркестрової та ансамблевої гри засобом вивчення кращих зразків вітчизняної та зарубіжної класичної, народної й сучасної музики;
- виховання адекватного відчуття ритму й динаміки, архітектоніки твору, вміння слухати інших учасників колективу;
- розвиток музичного мислення й пам'яті, чуття форми, образного уявлення твору музичного кругозору студентів;
- виховання почуття відповідальності за якість опанування оркестровими (ансамблевими) партіями, навичок самоконтролю та самооцінки власних і колективних ігрових дій, творчої ініціативи студентів;
- формування та розвиток музично-пізнавальних здібностей, музичного смаку, емоційно-ціннісного ставлення до музики, культурних надбань свого народу та мистецтва в цілому.

Методи роботи курсу «Камерний ансамбль» обираються відповідно до учбової теми і залежать від конкретних музичних творів.

Форми роботи – лекційні, практичні заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – оркестрові партитури, підручники і навчальні посібники, аудіо та відеоматеріали, методичні рекомендації і вказівки.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності**: загальні та фахові (спеціальні).

Інтегральна:

– здатність до розв'язання спеціалізованих практичних завдань із застосуванням художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства,.

Загальні

Інформаційна

–здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань

Науково-дослідницька

–здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності;

–розуміння методології театрального мистецтва.

Самоосвітня:

–розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

–здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові (спеціальні)

Організаційна

–Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів музично-виконавського та музично-освітнього процесу;

Мистецтвознавча

–Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.

–Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у музикознавчій, виконавській та педагогічній діяльності.

Музично-теоретична

–Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.

Методична

–Здатність оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків.

–Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових спеціалізованих музичних навчальних закладах.

–Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології в процесі педагогічної діяльності.

–Здатність впроваджувати новітні концепції у сфері музичного виконавства, музикознавства, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

3. Результати навчання за дисципліною

Характерною рисою оркестрового мистецтва є наявність та реалізація єдиних художніх намірів, єдність емоційного відгуку на твори, що виконуються, вміння відчувати, творити разом. Заняття в оркестровому класі допомагають студентам ознайомитися з багатю палітрою музичного мистецтва, оскільки тембральні та технічні можливості оркестрового колективу суттєво ширші у порівнянні з сольним виконанням творів. Водночас, музикування в оркестрі розкриває перед студентами колоритність та неповторність виражальних можливостей музичних інструментів. Як цілісний виконавський колектив, оркестр повинен відповідати певним закономірностям і правилам, тим специфічним вимогам і характеристикам, які, власне, і забезпечують його діяльність.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- обсяги знань відповідно до вимог освітньої програми, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Камерний оркестр та ансамбль»;
- необхідне методичне й інструментальне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів;
- визначені обов'язкові форми діяльності оркестрового колективу (виконання музичних творів, читання нот з аркуша, транспонування);
- різні способи оволодіння навчальним репертуаром:
 - *ескізне* вивчення оркестрових творів - ознайомлення з різноманітними музичними стилями, формування навичок орієнтування у стильових і жанрових ознаках;
 - *трунтове* відпрацювання оркестрових творів – вивчення нотного тексту, робота над штрихами, темпом, агогікою тощо;
 - *повторне* виконання оркестрових творів – актуалізація оркестрово-виконавського досвіду;
 - *самостійне* вивчення оркестрових творів – закріплення отриманих знань, умінь й навичок, щодо особливостей гри в оркестрі, як професійна мотивація студента.

Програмні результати навчання

- Здатність вільно володіти музичним інструментом (інструментами) та використувати його у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіти навичками читання з нот, транспонування, добору музики на слух; здатність до колективного музикування.
- Здатність використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській та педагогічній діяльності.
- Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс у складі оркестру.							
Тема 1. Розвиток технічних навичок. Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, з'ясовувати виражальний зміст музичного твору.	6			3			3
Тема 2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс.	6			3			3
Модульний контроль.	1						
Разом	13			6			6
Змістовий модуль 2. Вивчення та виконання різножанрових музичних творів (середній рівень складності).							
Тема 1 Виконавська техніка.	4			2			2
Тема 2 Вивчення та виконання музичних творів різних жанрів.	10			5			5
Тема 3 Оволодіння технікою читання нот з аркуша.	2			1			1
Модульний контроль	1						
Разом	17			8			8
Усього за V семестр	30			14			14
Змістовий модуль 3 Вивчення та виконання музичних творів українських авторів (середній рівень складності).							
Тема 1. Розвиток навичок ансамблевого виконання.	4			2			2
Тема 2. Виконання творів українських авторів.	8			4			4
Тема 3. Оволодіння технікою читання нот з аркуша.	4			2			2
Модульний контроль	1						
Разом	17			8			8
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Змістовий модуль 4 Вивчення та виконання музичних творів танцювальних жанрів різних епох (достатній рівень складності).							
Тема 1 Технічне вдосконалення навичок гри на оркестрових інструментах.	6			3			3
Тема 2 Вивчення та виконання музичних творів віртуозного характеру	4			2			2
Тема 3. Вдосконалення техніки читання нот з аркуша	2			1			1
Модульний контроль	1						
Семестровий контроль							
Разом	13			6			6
Усього за VI семестр	30			14			14
Разом за IV курс	60			28			28

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 шкурс, 5-й семестр)

Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс у складі оркестру.

1.1. Розвиток технічних навичок. Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, з'ясовувати виражальний зміст музичного твору.

Основна література: 2,4

Допоміжна література:5

1.2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів:

- одночасний вступ, затримування на ферматах;
- гра в заданому темпі, проведення динамічної лінії за рукою диригента, самостійне відраховування пауз у своїй партії;

збалансоване звучання свого інструменту в оркестровій фактурі, відповідність штрихів, динаміки, темпу.

Основна література: 2,3

Допоміжна література: 4,5

1.3. Оволодіння технікою читання нот з аркуша

Основна література: 1,4

Допоміжна література: 2,3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (III курс, 5 -й семестр)

**Вивчення та виконання різножанрових музичних творів репертуару
(середній рівень складності)**

2.1. Виконавська техніка:

- закріплення виконавських навичок, набутих в попередній період;
- гра мажорних та мінорних гам у дві октави штрихами легато, нон легато, спікато, арпеджіо, акорди.

Основна література: 4

Допоміжна література: 3,4

2.2. Вивчення та виконання музичних творів українських авторів середнього рівня складності.

Основна література: 2,4

Допоміжна література: 5

2.3. Оволодіння технікою читання нот з аркуша

Основна література: 4

Допоміжна література: 4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 (III курс, 6 -й семестр)

Вивчення та виконання музичних творів кантиленного характеру різних епох (середній рівень складності)

3.1. Виконавська техніка:

- закріплення виконавських навичок, набутих в попередній період;
- гра вправ на різні види техніки.

Формування навичок володіння кантиленою, гнучкістю та природністю інтонації.

Основна література: 3,4

Допоміжна література: 5

3.2. Вивчення та виконання музичних творів кантиленного характеру різних епох середнього рівня складності.

Основна література: 2,4

Допоміжна література: 3,5

3.3. Читання нот з аркуша.

Основна література: 1,4

Допоміжна література: 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 (III курс, 6 –й семестр)

Вивчення та виконання музичних творів танцювальних жанрів різних епох (середній рівень складності)

4.1. Технічне вдосконалення навичок й вмінь гри на оркестрових інструментах, розвиток яких є необхідною передумовою професійного виконавського росту.

Основна література: 3

Допоміжна література: 4,5

4.2. Вивчення та виконання музичних творів танцювального жанру різних епох середнього рівня складності.

Основна література: 2,3

Допоміжна література: 4

4.3. Читання нот з аркуша.

Основна література: 4

Допоміжна література: 5

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (денна форма)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	6	6	8	8	8	8	6	6
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	6	60	8	80	8	80	6	60
Виконання завдань до самостійної роботи	5	2	10	3	15	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	101	-	128	-	128	-	106
Максимальна кількість балів		229				234			

Завдання до самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Зміст завдання	К-сть годин	Академічний контроль	Бали
1.	Розвиток технічних навичок. Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, з'ясовувати виражальний зміст музичного твору.	3	На практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	5
2.	Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс.	3		5
3.	Вдосконалення виконавської техніки.	2		5
4.	Вивчення та виконання музичних творів різних жанрів.	5		5
5.	Оволодіння технікою читання нот з аркуша.	1		5
6.	Розвиток навичок ансамблевого виконання.	2		5

7.	Виконання творів українських авторів.	4		5
8.	Оволодіння технікою читання нот з аркуша.	2		5
9.	Технічне вдосконалення навичок гри на оркестрових інструментах.	3		5
10.	Вивчення та виконання музичних творів віртуозного характеру	2		5
11.	Вдосконалення техніки читання нот з аркуша	1		5
	Усього	28		55

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№	Модульна контрольна робота 1	Критерії оцінювання		Бали
1.	Практичне виконання твору малої форми	своєчасність виконання завдання	1	5
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		Ініціативність	1	
1.	Прослуховування під час роботи в класі: дотримання основних етапів вивчення оркестрових творів			5
2.	розуміння метроритмічної основи музичного твору			7
3.	розуміння форми твору			8
Максимальна кількість балів				25
№	Модульна контрольна робота 2	Критерії оцінювання		Бали
1.	Практичне виконання твору українського автора	своєчасність виконання завдання	1	5
		повний обсяг виконання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		Ініціативність	1	
4.	Відкрите прослуховування: дотримання основних етапів вивчення оркестрових творів			5
5.	Опанування драматургічних основ в оркестровому виконанні			10
6.	робота над технічними труднощами			5
Максимальна кількість балів				25
№	Модульна контрольна робота 3	Критерії оцінювання		Бали

1.	Практичне виконання музичного твору кантиленного характеру	своєчасність виконання завдання	1	5	
		повний обсяг виконання	1		
		якість виконання	1		
		креативний підхід	1		
		Ініціативність	1		
7.	Прослуховування під час роботи в класі: дотримання основних етапів вивчення оркестрових творів			5	
8.				Опанування техніки читання нот заркуша.	10
9.				робота над технічними труднощами	5
Максимальна кількість балів				25	
№	Модульна контрольна робота 4	Критерії оцінювання		Бали	
1.	Практичне виконання музичних творів танцювальних жанрів різних епох.	своєчасність виконання завдання	1	5	
		повний обсяг виконання	1		
		якість виконання	1		
		креативний підхід	1		
		Ініціативність	1		
10.	Відкрите прослуховування: дотримання основних етапів вивчення оркестрових творів			10	
11.				Робота над технічними та драматургічними труднощами	10
Максимальна кількість балів				25	

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання не передбачено навчальною програмою.

6.3. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Камерний ансамбль»

Разом: 60 годин, практичні заняття – 28 години, самостійна робота – 28 години, модульний контроль – 4 години.

Модулі	Змістовний модуль I		Змістовний модуль II			Змістовний модуль III			Змістовний модуль IV		
Назва модуля	Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс у складі оркестру.		Вивчення та виконання різножанрових музичних творів (середній рівень складності).			Вивчення та виконання музичних творів українських авторів (середній рівень складності).			Вивчення та виконання музичних творів танцювальних жанрів різних епох (достатній рівень складності).		
Кількість балів за модуль	101		128			128			106		
Заняття	1-3	4-6	7-8	9-13	14	15-16	17-20	21-22	23-25	26-27	28
Практичні	3	3	2	5	1	2	4	2	3	2	1
Назва навчального модуля (практичне заняття)	Тема 1. Розвиток технічних навичок. Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, з'ясувати виразний зміст музичного твору. Тема 2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс. 1*6= 6 б. 10*6= 60 б. 66 б.		Тема 1. Виконавська техніка. Тема 2. Вивчення та виконання музичних творів різних жанрів. Тема 3 Оволодіння технікою читання нот з аркуша. 1*8= 8б. 10*8=80 б 88 б.			Тема 1. Розвиток навичок ансамблевого виконання. Тема 2. . Виконання творів українських авторів. Тема 3 Оволодіння технікою читання нот з аркуша. 1*8=8б. 10*8=80 б. 88 б.			Тема 1. Технічне вдосконалення навичок гри на оркестрових інструментах. Тема 2. Вивчення та виконання музичних творів віртуозного характеру Тема 3. . Вдосконалення техніки читання нот з аркуша 1*6=6б. 10*6=60 б. 66 б.		
Самостійна робота 5 балів	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного Контролю	Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів			Модульна контрольна робота 25 балів			Модульна контрольна робота 25 балів		

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Барсова І. Книга про оркестр. - К.: Музична Україна, 1981. -174 с.(В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).
2. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : зб. статей / М. А. Давидов. – К. : Видавництво імені Олени Теліги, 1998. – 207 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).
3. Музыкальная энциклопедия в 6 томах. Гл. ред. Келдыш Ю.В. — М.: Сов. Энциклопедия, Сов. композитор, 1978 – 1982 г. – Т.1, Т.4. – 6176 с., илл. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).
4. Клебанов Д. Искусство инструментовки / Д. Клебанов. – К. : Музична Україна, 1972. – 219 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка є 1 екземпляр).

Додаткова література

1. Рогаль-Левицкий Д.Р. Беседы об оркестре. - М.: Музгиз, 1961. - 288 с.
2. Андрейко О.І. Методи вдосконалення виконавського апарату інструменталіста: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02. - Київ, 2004. - 19 с.
3. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники.- М, Музыка, 1971.
4. Шиндер Л.Н. Штрихи струнной группы симфонического оркестра. В помощь молодым дирижерам и композиторам. – СПб.: Композитор, 2000. – 64 с. нот.
5. Камерный ансамбль. Редактор - составитель Аджемов К.Х. – М., Музыка, 1979 г., 169 с. нот.